

Geachte Voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Nu het stof van de verkiezingen op Statia is neergedaald wordt het tijd om eens verder te kijken. PLP heeft gewonnen en de tweemansfractie van de DP is inmiddels uit elkaar gevallen: Adelka Spanner bezet de DP-zetel en ook Koos Sneek houdt zijn zetel bezet en gaat voorlopig verder door het politieke leven als Lijst Sneek. Dus in plaats van een zetelverhouding van drie PLP, twee DP, wordt het nu drie PLP, één DP en één Lijst Sneek.

Wat ook de oorzaak is van deze DP-breuk en wie er ook gelijk heeft, de uitstraling naar buiten wordt er niet beter op. Laat ik eens doordenken op dit "*beeld naar buiten*". Het begon natuurlijk allemaal met de ingreep van februari 2018. De aanleiding hiervoor was de vermeende veronachtzaming van de wet en de ongelukkige uitspraak van Clyde van Putten, gedaan op Curaçao, over 'wat te doen met Nederlandse militairen mochten zij op Sint Eustatius komen'. Wanneer er dan een ingreep volgt, krijg je natuurlijk al snel een vergelijkend beeld van de opstandige 'provincie' Taiwan tegenover de grote en machtige Volksrepubliek China (ik zal de vergelijking van het Gallische dorp tegenover het Romeinse Rijk deze keer maar even laten voor wat het is).

Het beeld in Europees Nederland is dan al snel "*goed dat er ingegrepen wordt, dat gedrag van de lokale leiding kan immers niet door de beugel*". Ik heb eerder aangegeven dat ik initieel ook op die koers zat. Ik dacht daarbij aan: "nu zal Europees Nederland helpen bij het opzetten van goed bestuur". Daarna, ik kan het werkelijk niet mooier maken, gebeurde er eigenlijk helemaal niets. Dat was ook voor mij een afknapper van grote orde. Geen enkel overleg, geen transparantie, gewoon een black box waarin wat pruttelde, althans dat mocht je veronderstellen. En ook geen strafrechtelijke vervolging. Het mag allemaal niet fraai zijn geweest en een correctie zou alleszins op zijn plaats zijn, maar een ingreep die al bijna zeventig jaar zijn gelijke niet kent, tja dat lijkt mij niet echt proportioneel.

Natuurlijk zal ik de incidentele infrastructurele projecten die hebben plaatsgevonden niet vergeten, maar die hebben helemaal niets te maken met de ingreep in de democratie. Het enige dat ik vergoelijkend zou kunnen opmerken is dat de nieuwe straatnaambordjes en huisnummers ongetwijfeld hebben bijgedragen aan een verbetering in de bevolkingsadministratie. Wanneer dhr. Van Raak opmerkt dat sinds de interventie ongeveer 65 miljoen euro is geïnvesteerd in het eiland dan ben ik zo vrij op te merken dat een belangrijk deel van dit geld al was bestemd voor infrastructurele projecten die - als het goed is - toch wel aan de orde zouden zijn gekomen. Nee, dit heeft allemaal niets te maken met het herstel van de democratie. Daarvoor geldt slechts één 'medicijn' en dat is overleg, naar elkaar willen luisteren en het beste compromis proberen te realiseren. Dit 'medicijn' is zorgvuldig in het medicijnkastje blijven liggen.

Over medicijn gesproken, met de dreiging van Covid19 is met veel tamtam de hospitainer neergezet; inmiddels heeft de lokale overheid ook wel toegegeven dat hier helemaal geen sprake is van intensive care - zoals aanvankelijk werd verkondigd door de regeringscommissaris - of van een verhoogde care anderszins, doch uitsluitend van een uitbreiding van de bedden capaciteit van het ziekenhuis.

Inmiddels is staatssecretaris Knops langs geweest: kennismaken met de eilandsraad die er indertijd ook al zat. Ik zal niet al te veel woorden vuil maken aan het feit dat hij vanwege de kwetsbaarheid van het eiland eigenlijk helemaal niet zou moeten komen ¹, maar wat wellicht een triomftocht moest zijn, is door de website 'koninkrijk.nu' op 22 oktober 2020 (daags na de verkiezingen) reeds gekenschetst als *"Tegenvaller voor politiek Den Haag: PLP opnieuw de grootste op Sint Eustatius"*. Ik had al eerder gesteld dat met alleen infrastructurele projecten en zonder goed overleg, je er niet komt. De Statiaanse bevolking is niet gek! Ik vind het dan ook ronduit een tekortkoming wanneer ik Knops geciteerd zie worden - ref. 'koninkrijk.nu' dd. 4 november 2020 - met *"Er gebeurt veel op Sint Eustatius"* waarbij een verwijzing naar de aanleg van nieuwe wegen en de bouw van een nieuwe luchthaventerminal". Wat gezegd wordt, is correct, maar er gebeurt niet zozeer *"veel"* als *"veel te weinig"* en dan doel ik natuurlijk op het inhoudelijke overleg, gericht op een goed en effectief bestuurd Openbaar Lichaam met taken en verantwoordelijkheden van de Rijksoverheid alsook taken en verantwoordelijkheden van de lokale, Statiaanse overheid. Een situatie te bereiken met een helpende hand en een goede begeleiding door de Nederlandse Rijksoverheid.

Nog even terug naar het *"beeld naar buiten"* van Sint Eustatius (waarover ik begon in de tweede alinea van deze brief). Een reactie op een vorige brief van mijn hand sprak van een *"kommer en kwel situatie"* op het eiland. Ik heb die reactie proberen te weerleggen maar in een voortgezette discussie werd mij steeds duidelijker dat zij die ingewijd zijn, over het algemeen wel weten "hoe dingen zitten" maar voor het brede publiek is het toch vooral *"een lastig eiland"* met *"eigenwijze mensen"* die *"allerlei onzin verkondigen"*. Dat beeld wordt bovendien versterkt door (kranten)koppen als *"Tegenvaller voor politiek Den Haag"*, *"Nu al weer hommeles in net gekozen eilandsraad Sint Eustatius"* (beide koppen: 'koninkrijk.nu') of de oproep van dhr. Van Raak voor een referendum op Sint Eustatius (om wel of niet in het Koninkrijk der Nederlanden te blijven) want die verkiezingsuitslag bevalt niet! Dit zijn koppen en uitspraken die gericht zijn op de emotie van het brede publiek en *inhoudelijk* kant noch wal raken.

Dat de sleutel voor het succes op Sint Eustatius maar deels op het eiland zelf is gelegen wordt wellicht ingezien door het vernieuwde PLP. Het andere deel van het succes is gelegen in (het overleg

¹ Ik heb al eens eerder het model 'Nieuw Zeeland' aangehaald waarbij de grenzen buitengewoon goed worden bewaakt en zonder uitzondering iedereen verplicht bij binnenkomst een veertiendaagse quarantaine moet ondergaan. Binnen het land zelf heerst vervolgens een coronavrije situatie waarbinnen het gedrag behoorlijk vrij is (laat ik maar zeggen: "het vroegere normaal"). Sint Eustatius is een (piep)klein Nieuw Zeeland waarbij de grenzen redelijk goed worden bewaakt (dat kan dus ruim beter!) en de quarantaine redelijk is geregeld (maar ook dat kan dus ruim beter!). Binnen het overigens coronavrije eiland wordt door de regeringscommissaris echter nog steeds veel angst aangepraat en het sociale verkeer is weliswaar enigszins verlicht maar is nog steeds behoorlijk beperkt. Ik zou wel eens willen weten wat de specialisten ons in dit opzicht zouden adviseren.

in of in elk geval met) Den Haag. Ik hoop dat de nieuwe eilandsraad, onder leiding van de meerderheid (de PLP dus) de weg naar Den Haag zal weten te vinden om ook daar bij de verschillende instituties (Tweede Kamer, Vereniging Nederlandse Gemeenten, individuele politieke partijen met een gelijk gericht 'profiel', individuele departementen, en wellicht diverse andere) contacten aan te knopen, gericht op en bijdragend aan een goede, effectieve communicatie tussen Nederland en Sint Eustatius. Een communicatie die nodig is om duidelijk te maken dat het pad dat Europees Nederland voorstaat absoluut niet het enige goede pad is. Er zijn immers meer wegen die naar het spreekwoordelijke Rome leiden.

De lokale partijen zullen zich - naar mijn stellige overtuiging - meer druk maken over de dingen die Statianen belangrijk vinden. Dit in tegenstelling tot de regeringscommissaris die - als het er op aan komt - gewoon doet wat hem vanuit Den Haag wordt opgedragen. Neem als voorbeeld de mobiliteit (misschien een voorbeeld dat in de Covid19-pandemie aan belang heeft ingeboet, maar desondanks in de toekomst een belangrijk aspect zal blijken). Heb ik ergens de regeringscommissaris zich druk zien maken over de hoge tarieven van de monopolist Winair en over de mogelijkheid tot diversiteit in het vliegaanbod wanneer aansluiting wordt gezocht met Bonaire? ^{2 3} Een ander voorbeeld: op de een of andere manier blijkt de notaris van Sint Maarten belangrijker (?) dan die van de 'eigen' BES-groep ⁴, zoals de wet die ook beschrijft (met maximaal twee standplaatsen op Bonaire en één voor Statia en Saba gezamenlijk: ik doel hierbij op de Wet op het notarisambt BES). Waarom? Ik heb geen idee. De dienstverlening van de notarissen op Sint Maarten staat niet breed bekend als superklantvriendelijk. Alleen al om die reden zou je wellicht eens moeten kijken of er elders iets beters voorhanden is.

Als premier Rutte reizen ontraadt en tegelijkertijd de Caribische delen tot het *binnenland* rekent (waarvoor dan wel met veel mensen in een vliegtuig moet worden gereisd...) ⁵ dan wil ik dit bericht wel positief ontvangen maar als het dan gaat om andere zaken dan reizen, dan is het Koninkrijk ineens niet meer zo inclusief ⁶. Het lijkt me een voorbeeld van onjuist, onterecht en opportunistisch taalgebruik. Denk bijvoorbeeld aan de discussie over het sociaal minimum zoals dat geldt in Europees Nederland versus zoals dat geldt in Caribisch Nederland, of de verschillende uitkeringen in beide

² Een blik op de vliegmogelijkheden leert dat KLM voor wat betreft het Caribisch Gebied zich vooral richt op de benedenwindse eilanden en minder op de bovenwindse eilanden (lees: Sint Maarten). Dat heeft ook gevolgen voor iets doodnormaals (althans in Nederland in brede zin...) als postbezorging. Post van en naar Sint Eustatius doet er moeiteloos vier, zes of zelfs acht weken over om de Atlantische Oceaan over te steken. Een 'bewijs van in leven zijn' dat langs die weg te laat aankomt bij een pensioen betalende instantie leidt dan tot een stopzetting van de pensioenuitkering. Erg on-Nederlands zou ik denken...

³ In de voorlichting op de radio door de plv regeringscommissaris wordt gemakkelijk gesproken over de Caricom- of BES-bubble (waarbinnen reizen gemakkelijk(er) zou kunnen plaatsvinden). Mooie theoretische concepten waarmee niemand iets kan want er zijn gewoonweg geen vluchten.

⁴ De regeringscommissaris noemt zo'n notaris uit Sint Maarten zelfs essentieel of vitaal (al naar gelang het hem uitkomt) teneinde de functionaris zonder quarantaine binnen te halen. *Uit besmet Sint Maarten nota bene...*

⁵ Zie <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/curacao-in-trek-als-vakantiebestemming-na-persconferentie-rutte-bd78421b/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F> dd 4 november 2020.

⁶ De VVD heeft in haar verkiezingsprogramma een voorkeur uitgesproken voor een Gemenebest van buiten het Koninkrijk geplaatste, zelfstandige landen. *De inwoners van de Caribische eilanden moeten er alleen nog maar zelf voor kiezen...*

'Nederlanden' (bijvoorbeeld ter zake van werkeloosheid, etc.). Ook het College voor de Rechten van de Mens heeft kennis van de tweederangspositie van de Caribische Nederlander maar er verandert vooralsnog weinig tot niets. Het lijkt me een schande die tot een brede gelijkstellingsoperatie moet leiden: mijns inziens aangevoerd door uw Commissie!

Ik kan weinig anders dan vertrouwen op uw wijsheid. Vooralsnog zie ik dat uw commissie alle ontwikkelingen enigszins passief volgt en mij meldt dat de brief voor kennisgeving is aangenomen. Voor de goede orde: ik zit niet te wachten op vuurwerk maar ik zou graag zien dat u de belangen van de Statiaanse (en overigens tweederangs) Nederlanders ook op de agenda stelt. Natuurlijk met gepaste prioriteit maar wel met *enige* prioriteit in plaats van geen enkele prioriteit.

Bij voorbaat dank en met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.